

Van de kernwaarden een deugd maken

Onderlegger bij de kernwaarden van *Driestar educatief*

Januari 2008

Driestar *educatief*

In principe uniek

Onze missie

Driestar educatief inspireert, vormt en ondersteunt (aankomende) leraren en scholen om goed reformato-
risch en protestants-christelijk onderwijs te geven.

Ons ideaal is een school

- die de kernopdracht van christelijk onderwijs gestalte geeft;
- waar christelijke leraren werken;
- waar leerlingen werken in inspirerende leeromgevingen;
- waar leerlingen die dat nodig hebben extra zorg en aandacht ontvangen;
- die goed bestuurd en geleid wordt;
- die ouders ziet als belangrijkste partner en hen ondersteunt bij de opvoeding.

Onze identiteit

Driestar educatief is een organisatie met een heldere, christelijke identiteit die herkenbaar aanwezig is in de dagelijkse praktijk.

De kern van onze identiteit

De Bijbel is voor ons denken en handelen norm, richtsnoer en inspiratiebron. Gods Woord is 'levend en krachtig' (Hebreeën 4:12) en geeft daarom richting aan de doordenking en vormgeving van onze kennis-ontwikkeling, ons onderwijs en onze educatieve dienstverlening. De kernbelijdenis van de Bijbel is dat God Zijn Zoon Jezus Christus zond in het vlees om de wereld te herscheppen en zondaren te redden van het verderf. Dit is breder verwoord in de belijdenisgeschriften die door onze kerken zijn aanvaard. We willen daarbij staan in de traditie van de Reformatie en de Nadere Reformatie.

De doorwerking van onze identiteit

Binnen *Driestar educatief* vormen we met elkaar een leef- en werkgemeenschap, waarin we als christenen ons beroep uitoefenen op de plaats die we van God hebben ontvangen.

De kern van onze identiteit moet doorwerken in de praktijk en zichtbaar worden in ons werk, in ons gedrag en in de omgang met elkaar. Maar hoe werkt dit door? Dat is een vraag die ons al enige tijd bezighoudt.

Richtingwijzers

Wat zeggen de Bijbel en onze belijdenis over ons werk en ons beroep en hoe we ons daarin als christen hebben te gedragen? Die vraag stond centraal op de themadag voor het personeel in 2006. Ds. Kieviet leidde de bezinning in door een lezing, waarna bespreking volgde. Samenvattend willen we daaruit de volgende richtingwijzers vasthouden:

- Arbeid is terug te leiden tot de opdracht die de mens van God, zijn Schepper, kreeg: de aarde bewerken en bewaren.
- Naast dit grote doel dient werken ook om te voorzien in ons levensonderhoud.
- Na de zondeval zijn arbeid en de roeping tot arbeid gebleven. Echter, het zal nu allemaal veel moeilijker zijn. De vloek over de aarde komt uit in de moeite die de mens van de zijde van de aarde zal ondervinden.
- Voor wie door genade in Christus is, krijgen alle dingen van het leven een andere inhoud en een ander perspectief. Arbeid in de kracht van Christus gedaan is 'arbeid in de Heere' en daarom niet tevergeefs.
- Elke ware christen weet zich door de Heere geroepen om Hem en de naaste te dienen op de plaats waar hij/zij in de wereld staat.
- Dat doet ons enerzijds zoeken om in die roeping toegewijd te dienen. Het maakt ons anderzijds afhankelijk van de Heere Die ons die roeping gaf.
- Dit maakt dat we ons in ons werk aan de Heere toevertrouwen en ons tegelijkertijd verantwoordelijk weten getrouw onze roeping te vervullen.
- Vanuit het besef dat we ons werk coram Deo, voor het aangezicht van God, doen, presteren we niet om te presteren, maar beseffen we dat we verantwoording af te leggen hebben over hoe we met onze roeping, met ons werk zijn omgaan. Dit geeft ook een zekere ernst aan ons leven.
- Een christen, verbonden door het geloof aan Christus, laat iets van Zijn ambten zien.
 - Profetisch getuige zijn. Ook in het werk. Met woorden, maar zeker met werken. Dit betekent dat we soms tegen de stroom hebben op te roeien, onszelf hebben te verloochenen.
 - Priesterlijk bewogen zijn. Met innerlijke ontferming over de ander, barmhartig en voor de ander beschikbaar als deze in moeite en zorg is.
 - Koninklijk bereid tot inzet en ijver voor recht en gerechtigheid, durf om te strijden tegen het kwade en onrechtvaardige, zonde en verleiding.

Dit alles kunnen we alleen door de genade en hulp van de Heere. We beseffen dan ook dat we in afhankelijkheid van Hem hebben te leven. Dit noopt tot een afhankelijke levenshouding die zich onder andere uit in het dagelijkse gebed om Zijn hulp.

Kernwaarden *Driestar educatief*

Kernwaarden	Houding	Voorbeelden beroepspraktijk
Toewijding	Afhankelijkheid	■ Werken vanuit roepingsbesef ■ Rentmeesterschap tonen
Betrouwbaarheid	Trouw	■ Verantwoordelijkheid dragen ■ Elkaar daarop durven aanspreken en aangesproken willen worden ■ Afspraken nakomen
Wijsheid	Verwondering	■ Niet zozeer naar kennis maar naar wijsheid streven ■ Je vak goed verstaan en uitoefenen ■ Blijven leren
Bewogenheid	Dienstbaarheid	■ Verbinding maken met de ander ■ In goede harmonie samenwerken ■ Omgevingsbewust zijn
Moed	Durf	■ Het verschil durven maken ■ Je eigen geluid laten horen ■ Ondernemingszin ■ Meerwaarde bieden

Kernwaarden

In 2007 hebben we een vijftal kernwaarden geformuleerd. Deze kernwaarden vormen een praktische uitwerking van onze identiteit. Ze geven richting aan ons persoonlijk gedrag, ons samenwerken en aan onze presentie als organisatie.

Elke kernwaarde is vertaald in een basishouding en vervolgens toegepast naar de beroepspraktijk. De indicatoren onder beroepspraktijk zijn niet uitputtend en ook niet voor een ieder in dezelfde mate geldend.

1. Toewijding

De diepste waarde is de *toewijding*. Wij leven niet vanuit onszelf, we zijn niet autonoom, maar we leven vanuit God, we zijn *heteronoom*: Alle dingen zijn 'uit God en tot God'. Ten diepste kunnen we alleen vanuit het geloof, vanuit de genade en vanuit het Woord ons leven en ons werk op deze wijze verstaan. Ons leven en ons werk zijn in dat licht een toewijding aan God en aan de lof Gods. Heel ons leven staat voor het aangezicht van God, 'coram Deo'.

Bij deze heteronome visie op de werkelijkheid past een houding van *afhankelijkheid*. We zijn in alle dingen afhankelijk van God en in Zijn kracht leven wij en verrichten we ook ons werk. We moeten als goede rentmeesters de schepping – en vooral het deel ervan dat aan ons is toevertrouwd – bebouwen en beheren. De kern van de toewijding in afhankelijkheid is de liefde: God is immers *Liefde*. We moeten God daarom liefhebben boven alles.

De toewijding aan God in afhankelijkheid van God is de belangrijkste kernwaarde; de navolgende vier waarden en houdingen vloeien er uit voort.

2. Betrouwbaarheid

In het Woord van God wordt zichtbaar hoe nauw de relatie is tussen het liefhebben van God en het liefhebben van de naaste. Hoe zouden wij God, die we niet zien, kunnen liefhebben als we onze naaste niet liefhebben die we wel zien? Hoe zouden we vertrouwen op God en zelf niet *betrouwbaar* zijn? De toewijding aan God in afhankelijkheid van God is daarom nauw verbonden met de toewijding aan de naaste: hij moet op mij kunnen vertrouwen, ik moet betrouwbaar zijn voor hem. We moeten op liefdevolle wijze omgaan met onze naaste en dat is in het verband van *Driestar educatief* een ieder met of voor wie wij werken. We vormen met elkaar een gemeenschap waarin we zorg dragen voor elkaar. We moeten op elkaar kunnen vertrouwen. De ander moet op mij aan kunnen. Alleen aan wie betrouwbaar is wil en kun je je toevertrouwen. We moeten bereid zijn om onszelf verantwoordelijk te stellen voor onze taak en opdracht.

Bij deze heteronome visie op de medemens past een houding van trouw. Deze *trouw* is in zekere zin de intermenselijke tegenhanger van afhankelijkheid: we zijn afhankelijk van elkaar zoals de ledematen van een lichaam dat zijn. Trouw betekent dat we elkaar ook in moeilijke tijden vasthouden. Trouw betekent ook eerlijkheid: we moeten in liefdevolle eerlijkheid ook dingen tegen elkaar kunnen zeggen als dat nodig is.

Wie zich toewijdt aan God, wijdt zich in oprechte trouw ook toe aan de medemens die hij in zijn werkverband tegenkomt.

3. Wijsheid

Wanneer we de werkelijkheid verstaan als een van God afhankelijke werkelijkheid – dus als schepping – dan betekent dit dat ons kennen en verstaan van die werkelijkheid niet autonoom zijn. We zien de wereld niet als een plat vlak waarover we 'informatie' vergaren om aldus de wereld naar onze hand te kunnen zetten. De werkelijkheid is een geheimenis van God en wij mogen haar proberen te ontdekken en te verstaan. Ten diepste is ons zoeken naar kennis van de wereld, evenzeer als het zoeken van God en van de naaste, een vorm van liefde: 'God liefhebben met ons verstand'. De schepping weerspiegelt ook in haar gebrokenheid nog veel van de grootheid en wijsheid van God. In onderwijs en onderzoek proberen we de werkelijkheid daarom als een 'spiegel van God' te verstaan vanuit de liefde: kennis is een vorm van 'wijs-begeerte', van liefde tot en verlangen naar *wijsheid*. 'Wijsheid' heeft in dit licht zowel een praktische als een theoretische component: het is verstandigheid én inzicht tegelijk.

Bij deze heteronome wijze van kijken naar en onderzoeken van Gods wereld past een houding van eerbied, van *verwondering*. We verwonderen ons erover hoe onvoorstelbaar subtiel en mooi de werkelijkheid door God is geschapen, en hoe Hij haar altijd en overal onderhoudt, ook al verbijsteren we ons tegelijkertijd over wat de zonde en het kwaad erin hebben aangericht.

In degene, die al deze kennis vanuit God verstaat en ontdekt, groeit kennis uit tot wijsheid in verwondering. Het licht van God schijnt over de dingen.

4. Bewogenheid

Omdat God liefde is, is Hij ook 'met ons lot bewogen'. Alleen vanuit die liefde, kunnen we ook *bewogen* zijn met onze medemens. We proberen zijn weg te verstaan, mee te leven in zijn zorgen en moeiten in de persoonlijke levenssfeer of op het werk. We proberen om een hand en een voet te zijn voor studenten of collega's of mensen uit het brede verband van ons werk. We proberen de ander op het oog te hebben en in goede harmonie met hem samen te werken. We kennen de barmhartige uitzondering als de omstandigheden daarom vragen. We mogen ook onze eigen noden, zorgen of problemen – ook als die ons werk betreffen – kenbaar maken.

Bij deze heteronome wijze van omgaan met de medemens past een houding van *dienstbaarheid*. Zoals Christus de mensen dienstbaar was moeten wij de medemensen dienstbaar zijn. We hoeven onszelf niet weg te cijferen – naastenliefde veronderstelt immers een gezonde liefde of erkenning van onszelf als door God gewilde personen! – maar mogen iets van onszelf prijsgeven aan de ander.

De bewogen mens weerspiegelt iets van Christus' dienende liefde.

5. Moed

Leven vanuit een heteronome gestalte vraagt om veel *moed*. Het gaat hier niet om bravoure of moed ten bate van eigen eer. Het gaat om moed in de gestalte van het *offer*. Er is moed voor nodig om niet voor

onzelf te leven, maar om ons ten dienste te stellen van God en van de medemens. Er is moed voor nodig om de ander die in een probleem of in werkelijke nood verkeert niet voorbij te lopen, maar om hem te helpen en onszelf te confronteren met zijn leed. Er is ook moed nodig om in onderwijs en onderzoek een werkelijk heteronome opvatting te zoeken en uit te dragen – en dat kan ook zijn ‘prijs’ hebben.

Bij deze heteronome moed als gestalte van het offer past een houding van *durf*. Durf is in heteronome zin een vorm van ‘lef’ hebben en ‘lev’ betekent eigenlijk ‘hart’: we moeten ‘het hart hebben’ om vanuit onze innerlijke overtuiging een weg te gaan, ook als dat een vorm van opoffering betekent aan Hem aan Wie wij ons toewijden.

De kernwaarden in de praktijk

De kernwaarden vormen in zekere zin een ideaalbeeld, dat in deze gebroken wereld niet volmaakt gerealiseerd kan worden. Ze functioneren als spiegel en als norm. God vraagt gehoorzaamheid aan zijn Waarden. Maar we kunnen en hoeven dit niet in eigen kracht te doen. Hier licht de ‘driestar’ van de *Reformatie* op: alléén door genade, alléén door het geloof, alléén door het Woord. Die spiegel van de grote God en de kleine mens maakt dat we het werk ernstig nemen zonder de overspannen verwachting – die vele ideologieën kenmerkt – dat wij het allemaal zelf moeten doen. Vanuit het geloof geldt het ‘waakt en bidt’ evenzeer als de notie dat ‘Hij het Zijn beminden in de slaap geeft’.

Vanuit die gestalte van heteronomie – ‘gerechtigheid als geschenk’ – mogen we onze opdracht aanvaarden in de verwachting van het koninkrijk Gods, ‘totdat de blinkende Morgenster opga over onze harten’.

We willen de geformuleerde kernwaarden hanteren als een middel om het gesprek over ons werk te voeren, als een spiegel om ons er tegenover te stellen. Zo kunnen ze een correctie vormen op onwenselijke gedragingen. Maar ook als een norm om naar te leven en te handelen.

Zoals gezegd is elke kernwaarde vertaald in een basishouding en vervolgens toegepast naar de beroepspraktijk. De indicatoren onder de beroepspraktijk zijn niet uitputtend en ook niet voor een ieder in dezelfde mate geldend. We stellen ons voor dat er in persoonlijke functioneringsgesprekken en in teambijeenkomsten nadere invulling wordt gegeven aan deze beroepspraktijk. Zo kunnen bijvoorbeeld voor leidinggevers andere accenten gelegd worden dan voor inhoudelijk medewerkers of ondersteunende medewerkers.

In de beroepspraktijk verbinden als het goed is de kernwaarde en de houding zich met de eisen van het beroep en de invulling daarvan. Ook met wat de organisatie of de omgeving of de scholen of studenten van ons vragen. Nogmaals: hier kunnen op verschillende plaatsen in ons instituut, onder verschillende categorieën medewerkers en op verschillende momenten – bijvoorbeeld onder invloed van externe ontwikkelingen – andere accenten worden gelegd.

Voor de komende beleidsperiode nemen we ons voor dat we de waarden uitwerken voor de eigen beroeps- en onderwijspraktijk. In het personeelsbeleid krijgen de kernwaarden een vaste plaats in de gesprekkencyclus.

Tekst: Ewald Mackay en Rens Rottier